

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

Priority Needs Assessment to Develop Brahmavihara 4 of the Administrators of Phrapariyattidhamma
Schools, General Education Department, Group 8, the National Office of Buddhism

ประดิษฐ์ เศษธา¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกกฤษณ์ เพ็ญสา² ดร.ทรัพย์ศิริญ์ จันทร์ภัก²

Pradit Settha¹ Asst. Prof. Dr.Akkaluck Pheasa² Dr.Suphirun Jantarak²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม ปีการศึกษา 2563 จำนวน 211 รูป/คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีความเที่ยงตรง ระหว่าง 0.80 – 1.00 สภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับพรหมวิหาร 4 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .269 – .456 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .895 และสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .436 – .586 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .899 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามภาพรวมทั้งฉบับ .782 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นด้วยวิธี (PNI_{modified})

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านหลักธรรมมูทิตา ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมาคือ ด้านหลักธรรมเมตตา ($\bar{X} = 4.37$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านหลักธรรมกรุณา ($\bar{X} = 4.27$) สภาพที่ควรจะเป็นเกี่ยวกับพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านหลักธรรมอุเบกขา ($\bar{X} = 4.58$) รองลงมาคือ ด้านหลักธรรมเมตตา ($\bar{X} = 4.57$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านหลักธรรมมูทิตา ($\bar{X} = 4.52$)

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พบว่า ด้านหลักธรรมกรุณา มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด (PNI_{modified} = 0.068) รองลงมาคือ ด้านหลักอุเบกขา (PNI_{modified} = 0.048) ด้านหลักธรรมเมตตา (PNI_{modified} = 0.046) และด้านหลักธรรมมูทิตา (PNI_{modified} = 0.030) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น พรหมวิหาร 4 ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม

¹หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹Master of Educational Administration and Educational Development Sakon Nakhon Rajabhat University

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

²Course teacher in Master of Educational Administration and Educational Development Sakon Nakhon Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: ประดิษฐ์ เศษธา, wassana0818@gmail.com

รับเมื่อ 15 กรกฎาคม 2566 แก้ไข 23 กันยายน 2566 ตอรับ 25 กันยายน 2566

ABSTRACT

The purpose of this study was to assess the priority needs for developing the four Brahmviharas of the administrators of Phrapariyattidhamma Schools, General Education Department, Group 8, the National Office of Buddhism. The samples included 211 administrators and teachers who functioned their jobs in Phrapariyattidhamma Schools in 2023 academic year. They were obtained through stratified random sampling technique. The tool used to collect the data was a 5-scale questionnaire which was subdivided into 2 sections: section 1 included the items to examine the actual state of four Brahmviharas and this section contained 0.80–1.00 validity, .269 – .456 discrimination, and 0.80 – 1.00 reliability; another section consisted the questions to check the expected/desirable state and this section had .436 – .586 discrimination and .899 reliability, the reliability value of the entire picture questionnaire was .782. The statistics employed for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. To assess and analyze the needs, Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) was adopted.

The study revealed these results:

1. The administrators' overall actual state of the four Brahmviharas in Phrapariyattidhamma Schools, General Education Department, Group 8, was at the high level ($\bar{X} = 4.35$). Contemplating each aspect of the four Brahmviharas, *mudita* (sympathetic joy) gained the highest mean; ($\bar{X} = 4.39$) *metta* (loving-kindness) had the second highest mean ($\bar{X} = 4.37$); while *karuna* (compassion) stayed at the least mean ($\bar{X} = 4.27$). Regarding the expected/desirable state of the four Brahmviharas, the study showed that the overall four Brahmviharas of the administrators of Phrapariyattidhamma Schools, General Education Department, Group 8, the National Office of Buddhism, were at the highest level ($\bar{X} = 4.56$). Considering each aspect of the administrator's expected Brahmviharas, *upekkha* (equanimity) was at the highest mean ($\bar{X} = 4.58$); *metta* (loving-kindness) contained the second highest mean ($\bar{X} = 4.57$); and *mudita* (sympathetic joy) had the lowest mean ($\bar{X} = 4.52$).
2. When prioritizing the needs for developing the four Brahmviharas of the administrators of Phrapariyattidhamma Schools, General Education Department, Group 8, the National Office of Buddhism, it was indicated in the study that *karuna* (compassion) was the first priority (PNI_{modified} = 0.068); *upekkha* (equanimity) was the second priority (PNI_{modified} = 0.048); *metta* (loving-kindness) was the third priority (PNI_{modified} = 0.046); and *mudita* (sympathetic joy) was regarded as the last priority need (PNI_{modified} = 0.030), respectively.

Keywords: Priority needs, Brahmvihara 4, administrator of Phrapariyattidhamma School

กฤมิตหลัง

การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเป็นการศึกษารูปแบบหนึ่งของการศึกษาของคณะสงฆ์ เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ ซึ่งมีมูลเหตุสืบเนื่องมาจากการจัดตั้งโรงเรียนบาลี มัธยมศึกษาและบาลีวิสามัญศึกษา สำนักเรียนวัด กล่าวคือ ภายหลังจากที่การศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเปิดดำเนินการมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2432 และ พ.ศ. 2489 ตามลำดับได้เจริญก้าวหน้ามากขึ้นทางมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงได้จัด

แผนกมัธยมขึ้นมา เรียกว่าโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษา กำหนดให้มีการเรียนบาลี นกธรรม และความรู้ชั้นมัธยม โดยรับผู้ที่สำเร็จชั้นประถมปีที่ 4 ต่อมาเมื่อโรงเรียนบาลีมัศึกษานี้ได้แพร่ขยายออกไปยังต่างจังหวัดหลายแห่งมีพระภิกษุและสามเณรเรียนกันมาก หากทางคณะสงฆ์โดยองค์การศึกษาจึงได้กำหนดให้เรียกโรงเรียนประเภทนี้ใหม่ว่า โรงเรียนบาลีวิสาขามัญศึกษาสำนักเรียนวัด โดยมติดคณะสงฆมนตรีและกระทรวงศึกษาธิการก็ได้ออกระเบียบกระทรวงให้โรงเรียนบาลีวิสาขามัญศึกษาสำนักเรียนวัดนี้ เปิดทำการสอบสมทบในชั้นตัวประโยค คือ ชั้นประถมปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 (พระมหาอภิสิทธิ์ จักรแก้ว, 2553, หน้า 15) เป็นต้นมา และเมื่อสอบได้แล้วก็ยังได้รับประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้พระภิกษุและสามเณรนิยมเรียนกันมาก โรงเรียนประเภทนี้จึงแพร่หลายออกไปยังจังหวัดต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง จนทำให้ทางคณะสงฆ์เกรงว่าการศึกษารวมและบาลีจะเสื่อมลงเพราะพระภิกษุและสามเณรต่างมุ่งศึกษาวิชาทางโลกมากไป เป็นเหตุให้ต้องละทิ้งการศึกษารวมและบาลีเสียแต่ทางคณะสงฆ์ก็ยังพิจารณาเห็นความจำเป็นของการศึกษาวิชาในทางโลกอยู่

ดังนั้นพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ เพื่อให้พระภิกษุสามเณรมีความรู้ ทั้งทางโลกและทางธรรมคู่กันไป เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ภิกษุสามเณรเป็นศาสนทายาทที่ดี มีความรู้ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรม น้อมนำหลักธรรมและพระวินัยไปประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ชีวิต เกิดปัญญาสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและช่วยเผยแผ่ปกป้องพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรือง และส่งเสริมสันติสุขให้แก่สังคมไทยและสังคมโลกสืบไปด้วยเหตุนี้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจึงส่งเสริมให้วัดที่มีความพร้อมในทุก ๆ ด้านจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา และขยายชั้นเรียนในระดับสูงขึ้น เพื่อสร้างประโยชน์แก่สังคม พระพุทธศาสนาและประเทศ (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, กองพุทธศาสนศึกษา, 2557, หน้า 3) โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จึงถูกจัดประเภทเป็นการศึกษาสงฆ์ประเภทหนึ่ง ในความดูแลของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ปัจจุบันสังกัดมหาเถรสมาคม ซึ่งเป็นการศึกษาในรูปแบบหนึ่งที่ทำเนิการโดยสถาบันทางศาสนา ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดไว้ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมีหลักการจัดการศึกษาไว้ 3 ประการ คือ เป็นการศึกษาตลอดชีวิต ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระ และกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (ธีระ รุญเจริญ, 2550, หน้า 58) ในสภาพที่เป็นจริงมีผู้บริหารจำนวนมากมีข้อบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ผู้นำทางด้านการบริหารงาน ชาติคุณธรรม จริยธรรมมาใช้ในการบริหาร โดยเฉพาะการนำหลักพรหมวิหาร 4 มาใช้ในการบริหารงาน ซึ่งเป็นหลักธรรมที่จำเป็นในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ อันประกอบด้วย ความมีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา (พระมหาอภิสิทธิ์ จักรแก้ว, 2553, หน้า 16)

จากเหตุผลและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านที่ 1 มีการพัฒนาตนตามหลักธรรมเมตตา ด้านที่ 2 มีการพัฒนาตนตามหลักธรรมกรุณา ด้านที่ 3 มีการพัฒนาตนตามหลักธรรมมุทิต และด้านที่ 4 มีการพัฒนาตนตามหลักธรรมอุเบกขา อันจะทำให้เราเข้าใจความต้องการจำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้นำมาใช้ในการบริหารงานได้อย่างชัดเจนและนำมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์และความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้เป็นอย่างดี

คำถามการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัยไว้ดังนี้

1. สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นเกี่ยวกับพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ อยู่ในระดับใด
2. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

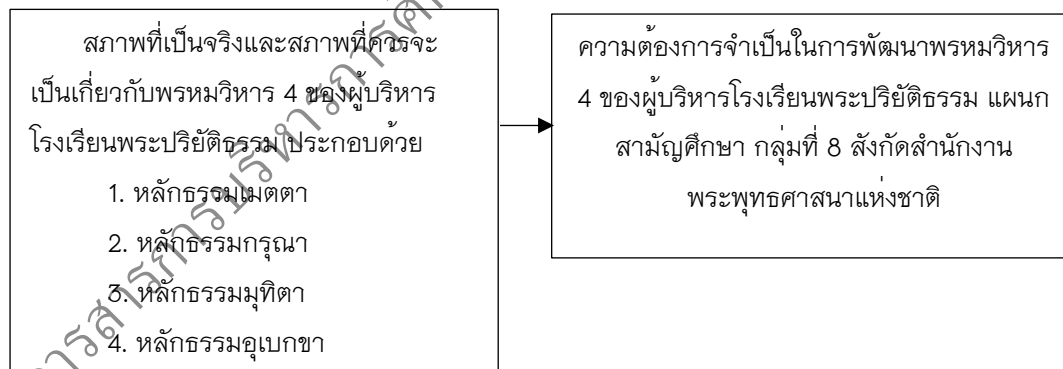
ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นเกี่ยวกับพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนักวิชาการและนักวิจัย ได้แก่ Witkin & Altschuld (1995, p. 105) และสุวิมล ว่องวาณิช (2550, หน้า 279) ที่ได้ทำการการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น ผู้วิจัยจึงสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรที่นำมา

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2563 จำนวน 278 รูป/คน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 26 รูป ครูจำนวน 262 รูป/คน (ข้อมูลบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8, 2563, หน้า 15)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ในปีการศึกษา 2563 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ (Krejcie and Morgan อ้างถึงใน วาโร เฟ็งส์ว็ลด์, 2551, หน้า 191) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 211 คน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 26 รูป ครูจำนวน 185 รูป/คน รวมทั้งหมด จำนวน 211 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ชุด สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2563 เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใหม่ จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งประกอบไปด้วยตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นเกี่ยวกับพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามแนวความคิดของลิเคอร์ท์ (Likert's Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 82)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 จำนวน 26 โรงเรียน เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน 211 ฉบับ ไปให้ผู้บริหาร ครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 จำนวน 26 โรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 211 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนโดยใช้สถิติดังนี้

- สถิติพื้นฐาน
 - ร้อยละ (Percentage)
 - ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total Correlation) ของเพียร์สัน (Pearson) ได้ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.296 – 0.845 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .798

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.296 – 0.845 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .798

3. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยการหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นด้วยวิธี Priority Need Index (PNI) แบบปรับปรุง (PNI modifies) โดย นางลักขณ์วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านหลักธรรมมูทิตา ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมาคือ ด้านหลักธรรมเมตตา ($\bar{X} = 4.37$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านหลักธรรมกรุณา ($\bar{X} = 4.27$)

2. สภาพที่ควรจะเป็นเกี่ยวกับพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านหลักธรรมอนุเบกขา ($\bar{X} = 4.58$) รองลงมาคือ ด้านหลักธรรมเมตตา ($\bar{X} = 4.57$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านหลักธรรมมูทิตา ($\bar{X} = 4.52$)

3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พบว่า ด้านหลักธรรมกรุณา มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.068$) รองลงมา คือ ด้านหลักอนุเบกขา ($PNI_{Modified} = 0.048$) ด้านหลักธรรมเมตตา ($PNI_{Modified} = 0.046$) และด้านหลักธรรมมูทิตา ($PNI_{Modified} = 0.030$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการศึกษาวิจัย

1. สภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรม ซึ่งคุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้ประพฤติในทางที่ถูกที่ควรสามารถนำไปใช้ในการบริหารการจัดการศึกษา เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น ได้อีกทั้งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้จัดการพัฒนาการบริหารการศึกษาตามระบบคุณธรรมให้แก่ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เพื่อขยายผลไปยังบุคลากร

ทางการศึกษา ให้เป็นผู้มีจิตสำนึกในความเป็นครูมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างและนำไปอบรมสั่งสอนผู้เรียน ให้มีคุณธรรมนำความรู้จะช่วยสร้างให้สังคมแห่งคุณธรรมให้เกิดขึ้น

2. สภาพที่ควรจะเป็นเกี่ยวกับพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าได้นำหลักธรรมเมตตาต่อผู้ใต้บังคับบัญชาตลอดถึงครูผู้สอนภายในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เช่น ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตมีความวิริยะ อุตสาหะเป็นแบบอย่างแก่ผู้ร่วมงานอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของพระมหาบุญญวัฒน์ ปญญาบุชโณ (2555, บทคัดย่อ) ได้กล่าวถึงการบริหารบุคลากรตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ไว้ใน “การศึกษาการบริหารงานบุคลากร ตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียน ประถมศึกษา เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร” ว่าบุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานบุคลากร ตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนประถมศึกษา ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับพระอดิศักดิ์สารโท (เดือนสันเทียะ, 2557, หน้า 4) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนประถมศึกษอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (การบริหารการศึกษา)” พบว่า ความคิดเห็นต่อการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พบว่า ด้านหลักธรรมภรรณา มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าได้นำหลักธรรมเมตตาต่อผู้ใต้บังคับบัญชาตลอดถึงครูผู้สอนภายในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เช่น ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตมีความวิริยะ อุตสาหะเป็นแบบอย่างแก่ผู้ร่วมงานอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของพระมหาบุญญวัฒน์ ปญญาบุชโณ (2555, บทคัดย่อ) ได้กล่าวถึงการบริหารบุคลากรตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร ไว้ใน “การศึกษาการบริหารงานบุคลากร ตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียน ประถมศึกษา เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร” ว่าบุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานบุคลากร ตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนประถมศึกษา ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านเมตตาอยู่ในระดับมาก ด้านมูทิตา ด้านภรรณา และด้านอุเบกขาตามลำดับ แนวทางการบริหารงาน บุคลากรตามหลักพรหมวิหาร พบว่าด้านเมตตา ผู้บริหารควรมีเมตตา แสดงถึงความรักความปรารถนา ตีต่อบุคลากรทุกคนอย่างทั่วถึง ด้านภรรณา ผู้บริหาร ควรให้ความเอื้อเอื้อเพื่อแผ่ต่อบุคลากรทุกคนอย่าง เท่าเทียมกัน ด้านมูทิตา ผู้บริหารควรมีทัศนคติที่ดีต่อบุคลากร ยินดีในความสำเร็จของบุคลากรอย่างจริงใจ และด้านอุเบกขา ผู้บริหารวางตัวเป็นกลางในทุกสถานการณ์ สอบถามจากหลาย ๆ ฝ่ายก่อนตัดสินใจฝ่ายใด ถูกหรือผิด ส่วนปัญหาและอุปสรรคพบว่า ปัญหาด้านเมตตา มีการเลือกปฏิบัติเฉพาะผลประโยชน์ฝ่ายตน ด้านภรรณา บุคลากรเกรงกลัวไม่กล้าร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชา ด้านมูทิตาผู้บริหาร เลือกแสดงความ ยินดีกับบางคนโดยไม่เท่าเทียมกัน และด้านอุเบกขา ผู้บริหารไม่พิจารณาคุณและโทษตามความเป็นจริง เห็นแก่พวกพ้อง มีอคติ ไม่เป็นกลาง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นควรนำผลการศึกษาในครั้งนี้เป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนปฏิบัติงานพัฒนาบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ด้านกรุณา ควรนำผลการศึกษาเป็นข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนให้สอดคล้องรับกับแนวคิดการบริหารสถานศึกษาโดยนำกระบวนการทางการจัดการสงเคราะห์กรุณาของผู้บริหารไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยทำ ครึ่งต่อไป

2.1 ควรศึกษาบุคลากร โดยรวมจากหน่วยงานอื่น เพื่อศึกษาข้อมูลว่ามีการประยุกต์พรหมวิหาร 4 เกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่มีความเหมือนกัน หรือแตกต่างกันจากการวิจัยครั้งนี้

2.2 ควรศึกษาการประยุกต์พรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ทุกกลุ่มโรงเรียน ทุกระดับ จะได้สามารถนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานในองค์กรต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กองพุทธศาสนศึกษา, สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2557). *คู่มือการปฏิบัติงานการอนุญาตจัดตั้งและขยายชั้นเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กองพุทธศาสนศึกษา.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พระมหาบุญญวัฑฒ์ ปญญาฑุโธม. (2555). *การศึกษาการบริหารงานบุคลากร ตามหลักพรหมวิหาร 4*. *โรงเรียน ประถมศึกษา เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ พธ.ม. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาอภิรักษ์ จักรแก้ว. (2553). *การศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกลุ่ม 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8, 2563. *ข้อมูลบุคลากร*. หน้า 15.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพรส.